

2013:12

Interpellation av Eivor Karlsson (MP) om för låg ersättning när privata vårdföretag nu lämnar äldreomsorgen

Dnr 327-382/2013

Äldreomsorgen i Stockholms stad förefaller befinna sig i ekonomisk och personell kris. Nu lämnar även privata företag äldreomsorgen. Det är allvarligt att ideella organisationer som nu Röda korset och tidigare Ersta diakoni, 2010, och Stockholms borgarskap, 2011, har dragit sig ur hemtjänsten i Stockholm. För att kunna utföra en hemtjänst med kvalitet behövs: tillräckligt med personal och tid samt adekvat ersättning.

Tiden krymper i uträkningarna av hur många minuter som behövs för olika saker. ”Tidigare fick en dusch ta 45-60 minuter. Idag får en dusch bara ta en halvtimme” säger VD:n för Aleris Omsorg. Tilläggas kan att idag ska de äldre bo hemma så länge som möjligt och blir med tiden allt långsammare och mer hjälpbehövande. Omsorgstiden borde istället öka.

Röda Korset har sagt upp sina hemtjänstavgifter p.g.a ersättningarna. ”För att få vården att gå runt måste man ”spara på personal, ha många timanställda och många som arbetar deltid.” Så vill inte seriösa vårdföretag arbeta. Även non-profitorganisationer slutar p.g.a för dålig betalning. Att antalet hjälptimmar inom hemtjänsten under lång tid minskat för att spara pengar – det framgår av rapporter.

Rapport

Nyligen presenterade Marta Szebehely och Petra Ulmanen på fackförbundet Kommunals uppdrag rapporten ”Åtstramningens pris – hur påverkas de medelålders barnen av äldreomsorgens minskning”. Den visar att cirka 360.000 personer i arbetsför ålder hjälper en närstående varje dag eller flera gånger i veckan som anhörigvårdare. Anhörigomsorgen har ökat drastiskt. Omkring 80.000 till 100.000 personer, flest lågavlönade kvinnor, har gått ned i arbetstid med lägre lön och sämre framtida pension som följd av att hjälpa närstående. Återigen går jämställdheten bakåt och kvinnorna får ta smällen.

Mellan 2001 och 2012 försvann var fjärde plats i äldreboenden, det vill säga drygt 30 000 platser. Antalet personer med hemhjälp har ökat under de senaste decennierna i takt med att äldreboenden har lagts ner. Men det har inte kompensrats av utökad hemtjänst – sett till antalet hjälptimmar. Därav en del av problemet. När beviljad hemtjänst inte räcker till tvingas de anhöriga att träda in.

Dessutom har Sverige halverat antalet sjukhussängar på mindre än 20 år. Fler anses allt snabbare färdigbehandlade. Det drabbar även äldre sjuka som skulle behöva en tids konvalescens. Men korttidsplatserna blir allt färre. Prioriteringarna allt hårdare.

Brist på tid, pengar och personal

2010 tog media upp neddragningarna inom hemtjänsten, främst i Stockholms stad. AB skrev på ledarsidan den 18 jan –10: – Man omvandlar servicehusen och döper om dem till trygghetsboenden. Gamla och svårt dementa får klara sig själva med att hemtjänsten tittar in. Av SvD:s granskning av äldreomsorgen framkom också att ” tidsbrist tycks vara ett problem vilket kan man utläsa av flera anmälningar – allt fler äldre ska besökas på kortare tid”.

Maj 2011 skrev jag en interpellation ”Tidsproblem inom hemtjänsten”. Interpellationen byggde på den granskning som TV4 gjort av hemtjänsten april och maj 2011. Där framkom att de äldre inte fick den tid som de fått beviljad.

TV4 Nyheterna granskade arbetsscheman från personalen på Hemtjänstföretaget Carema i Farsta för sju olika pensionärer. Det blev sammanlagt drygt 430 timmar i månaden. Men enligt TV4:s källor hade de sju rätt till över 610 timmars hemtjänst. 180 timmars hjälp saknades alltså.

Även en anhörig, Maria, och hennes syskon bestämde sig för att klocka Caremas personal under fyra dagar. Resultat: personalen var på plats knappt halva tiden. Hälften av beviljade insatser är inte OK, ansåg Maria vars båda föräldrar var över 90 år. Båda hade dessutom stora behov av hjälp för att få mat, gå på toaletten, duscha, promenader, sällskap och social samvaro. Anställda hörde också av sig till TV4 och berättade att man kanske måste anteckna aktiviteter som man aldrig utfört.

Svaret på interpellationen 2011 blev att en utredning pågick om ersättningsmodellen och att det skulle införas tidmätning när personalen kom och gick hos den äldre.

– Det har blivit en trend bland kommunerna att bara ersätta för utförd tid, d.v.s. när man går in och ut från vårdtagaren. Men det räcker inte, säger VD:n för Aleris. Det är en massa andra saker som vi måste göra, ”kringsysslor” som dokumentation, handledning, vidareutbildning. Mycket av den tiden ersätts inte.

När nu även Röda Korset drar sig ut äldreomsorgen får det snarast ses som en uppnådd smärtgräns. Nämligen: För lite betalt för att bedriva en kvalitativ vård.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor till borgarrådet:

1. Anser du att vårdbolagen bara ska ersättas för utförd tid hos vårdtagaren? Inte för ”kringsysslor”?
2. Hur kan övriga utförare garantera en säker och kvalitativ vård när inte etablerade privata företag inom äldreomsorgen klarar det?
3. Avser den politiska majoriteten att tillföra mer resurser vad gäller tid, pengar och personal för att garantera en god äldreomsorg?

Stockholm den 4 mars 2013

Eivor Karlsson